



**Рівненський державний  
гуманітарний університет**



**Актуальні питання  
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового  
товариства**

**Випуск 17**



**Рівне - 2023**

**ББК 88**

**А 43**

**УДК 159.9**

**Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Вип. 17.** Рівне: РДГУ, 2023. 106 с.

**Головний редактор:**

**Ямницький В.М.** – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

**Редакційна колегія:**

**Воробійов А.М.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

**Главінська О.Д.** – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

**Павелків В.Р.** – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

**Павелків Р.В.** – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

**Романюк В.Л.** – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

**Ставицька О.Г.** – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 6 від 22 червня 2023 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

погіршити особистісне функціонування при особистісному розладі. Крім того, інша соматоневрологічна патологія може справляти вплив на перебіг ПТСР. Психолог повинен знати, що описані форми патології можуть суттєво спотворити картину ПТСР, або повністю приховати її.[4 с.72]

Тому так важливо бути на сторожі, вивчати сучасні підходи, удосконалювати свої знання, та завдяки активній позиції допомагати людям та нашим військовим, що стоять за нас в протистоянні з російською ордою, відчутно змінити якість життя.

### **Список використаних джерел**

1. Горбунова В, Карачевський А та ін. Соціально- психологічна підтримка адаптації ветеранів: навч. посіб. URL: <http://surl.li/mlbgq>
2. Герасименко Л. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). *НейроNews*. 2021. # 8. С. 27-32.
3. Романчук О. Психотравма та спричинені нею розлади: прояви, наслідки і сучасні підходи до терапії. *Нейро News*. 2021. # 6. 30-37
4. Коқун О.М., Агаев Н.А., Пішко І.О. та ін. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. Київ.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.
5. Найп Д. «EMDR: повне керівництво: теорія і лікування комплексного ПТСР і дисонації / переклад з англ. Е. Плотнікової наук. ред. А. В. Черников. М.: Науковий світ, Москва 2020. С.456.
6. Романюк О. Діти та війни: навчання технік зцілення: посібник / перекл. з англійської; упор. та наук. ред. О. Черненко, М. Лемик, К. Явної. Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2015. 87 с.
7. Синопис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів основних психічних розладів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків/ перекл. з англійської; упор. та наук. ред. Л.Підлісецька. Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2014. 112 с.

## **ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ**

**Борак Оксана, здобувачка ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ**

*Керівник: Главінська О.Д., кандидат психологічних наук, доцент*

Стрімкий, нерівномірний, сповнений кризових ситуацій у різних сферах життєдіяльності людини та обтяжений воєнними діями – так можна охарактеризувати сучасний стан розвитку нашого суспільства. За таких умов

особливі вимоги ставляться до психолога, який вивчає та коригує психічні стани людини, надає допомогу у вирішенні її особистісних та соціальних проблем. Таким чином психолог допомагає адаптуватися до непростих умов сьогодення, навчитися контактувати з оточуючими та рухатися вперед, долаючи складності та кризовість ситуації. Для якісного вирішення означених вище проблем майбутній психолог повинен володіти не лише достатнім рівнем сформованості загальних та спеціальних компетенцій чи програмних результатів навчання, але й володіти професійно важливими якостями. Проблема формування професійно важливих якостей майбутнього психолога - доволі не нова проблема психологічної науки. Вона стала предметом наукових розвідок відомих вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме: Т.Андерсон, Г.Балл, О.Бондаренко, Л.Бурлачук, Ж.Вірна, Л.Долинська, І.Дубровіна, Д.Льюїс, С.Максименко, Р.Мей, Р.Овчарова, В.Панок, Н.Пов'якель, Т.Титаренко, Н.Чепелева, Н.Шевченко, Т.Яценко та ін. Хоча єдиної думки стосовно змісту поняття «професійно важливі якості» майбутнього психолога у сучасній психологічній науці немає, але більшість дослідників схиляється до думки, що це «психологічні якості, індивідуальні властивості суб'єкта, які необхідні для професії і впливають на ефективність праці та успішність виконання професійної діяльності» [2, с.58].

Професія психолога вимагає гнучкості, пластичності, тому що робота з внутрішнім світом іншої людини передбачає наявність певного рівня майстерності (Г. Варіна, І.Дубровіна, Я. Коломінський, С. Максименко, В. Панок, А. Реан, М.Смульсон, Н. Чепелева, та ін.). Життєстійкість необхідна майбутнім психологам, щоб уникнути різних деструктивних змін особистості в результаті професійного вигорання, часто властивого представникам саме цієї професії.

У цих умовах життєстійкість необхідно розглянути як ключовий ресурс подолання, систему переконань, як здатність і готовність суб'єкта зацікавлено брати участь у ситуаціях підвищеної складності, контролювати їх, керувати ними, вміти сприймати негативні події як досвід та успішно справлятися з ними.

У дослідженні Н.Кордунової, І.Мудрака та Н.Дмитріюк життєстійкість розглядається як необхідний адаптаційний потенціал студентської молоді, яка слугує збереженню її фізичного та психічного здоров'я. високий та середній рівні життєстійкості свідчать про готовність студентів до змін, до активного пошуку можливих способів подолання кризових ситуацій. Низький рівень життєстійкості значно знижує адаптивні ресурси студентства, порушує їх нервово-психічну стійкість та процес реального сприйняття дійсності [1, с.106-107].

Таким чином, життєстійкість є тим особистісним ресурсом, який не лише допомагає ефективно вирішити життєві проблеми та справитися з кризовими ситуаціями, але і при цьому отримати новий досвід для реалізації своїх життєвих перспектив у майбутньому. Достатній рівень розвитку життєстійкості дозволяє майбутньому психологу вибудовувати індивідуальну стратегію сенсу власного життя, самостійно приймати важливі рішення, результат яких (позитивний чи негативний) завжди буде використаний з користю для подальшого удосконалення себе, свого здоров'я та світу навколо себе. Недорозвиток життєстійкості буде заважати будувати ефективну взаємодію з оточенням, стане причиною пошуку шляхів втечі від складнощів життя, а не шляхів їх подолання, і тим самим закряє досвід професійному зростанню.

### **Список використаних джерел**

1. Кордунова Н., Мудрак І., Дмитріюк Н. Особливості життєстійкості та адаптивності студентів у кризових ситуаціях. *Психологічні перспективи*. Вип. 38. 2021. С.96-109. URL: <http://surl.li/mlbhr>
2. Метельська Н. Розвиток професійно важливих якостей майбутніх психологів як чинник формування їх професійної самосвідомості. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Вип.3. Том.2. 2017. С. 58-62.

## **ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ**

**Войціховська Ярина, здобувач ОС «магістр», 1 курс, РДГУ**

*Керівник: Рудюк О.В., кандидат психологічних наук, доцент*

Кризовий характер соціально-економічних і гуманітарних наслідків неспровокованої російської агресії позначається на функціонуванні, розвитку і трансформації багатьох державних та суспільних інституцій, у тому числі вітчизняної сфери вищої освіти. Ставши ареною найбільш помітних і масштабних змін вітчизняна сфера вищої освіти стала центральним фокусом суспільної уваги, а тому – важливим об'єктом науково-психологічного аналізу.

Важливим аспектом змін, що відбуваються у вітчизняній сфері вищої освіти, виступають процеси, пов'язані з професійним становленням здобувачів вищої освіти. Це дає підстави обґрунтовано категоризувати проблему професійного становлення молоді в процесі фахової підготовки як одну з найбільш актуальних для сучасної соціально-психологічної теорії і практики.

## Зміст

<b>Вступ</b> .....	3
<b>Артемова О.</b> Індивідуальна та групова робота з дітьми-переселенцями.....	4
<b>Артемова О.</b> Компетенції фахівців для надання допомоги вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	9
<b>Бабак К.</b> Особливості соціальної адаптації дитини до шкільного навчання..	11
<b>Демчук О.</b> Сутність автентичності у психологічному просторі .....	13
<b>Павелків В.</b> Вплив соціальних мереж на формування нових молодіжних субкультур .....	15
<b>Павелків В., Оборська А.</b> Використання методів арт терапії у процесі реабілітації девіантної поведінки поранених військовослужбовців .....	18
<b>Павелків В., Приступлюк С.</b> Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арт-терапії.....	20
<b>Романюк В.</b> Психічна травма особистості: психофізіологічні та клінічні аспекти .....	22
<b>Рудюк О.</b> Особливості професійної підготовки майбутніх психологів .....	25
<b>Басалига Т.</b> Метод десенсибілізації (EMDR) як засіб подолання посттравматичного стресового розладу (ПТСР) у учасників збройних конфліктів .....	27
<b>Борак О.</b> Життестійкість у системі професійно важливих якостей майбутніх психологів.....	30
<b>Войціховська Я.</b> Психологічні аспекти професійного становлення майбутнього фахівця.....	32
<b>Гаврилюк О.</b> Клієнт-центрована психотерапія К. Роджерса у роботі з людьми з відхиленням у психічному розвитку .....	34
<b>Гаврилюк О.</b> Особливості самоставлення як чинник ефективності комунікації у юнацькому віці .....	37
<b>Ганцева М.</b> Психологічні прояви тривожності у студентської молоді під час воєнних дій.....	39
<b>Горбатюк О.</b> Особливості профілактики девіантної поведінки у підлітковому віці .....	41
<b>Гуцало А.</b> Психологічна допомога вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	43
<b>Даєр І.</b> Психологічні основи розвитку резильєнтності молоді в умовах закладу вищої освіти.....	45
<b>Дивульська К.</b> Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану .....	47
<b>Єфімова М.</b> Психологічна допомога постраждалим дітям внаслідок військового конфлікту в Україні .....	50
<b>Загородський Д.</b> Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах ..	53

<b>Зінчук І.</b> Особливості роботи психолога з дітьми з особливими потребами старшого дошкільного віку.....	55
<b>Ковалець А.</b> Дослідження психосоціальної стійкості до стресу у здобувачів вищої освіти.....	57
<b>Конончук А.</b> Сім'я як чинник становлення самооцінки особистості.....	60
<b>Котляр О.</b> Аналіз самотності як соціально-психологічного явища .....	62
<b>Котляр О.</b> Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці .....	64
<b>Лашта А.</b> Асертивна поведінка як адаптивна копінг-стратегія в юнацькому віці .....	68
<b>Лісняк Б.</b> Вплив засобів масової комунікації на рівень тривожності в умовах воєнного часу .....	69
<b>Максимюк В.</b> Соціально-психологічні чинники життестійкості онкологічно хворих осіб.....	72
<b>Михайлова А.</b> Психологічний супровід обдарованих дітей в закладах освіти.....	74
<b>Мартюченко К.</b> Фасилітація як феномен у вітчизняній психологічній науці .....	77
<b>Мовчко О.</b> Копінг-стратегії як інструмент подолання наслідків стресу .....	80
<b>Панова О.</b> Проблеми психологічного вивчення вітчизняної сфери трудової зайнятості.....	81
<b>Парфенчук О.</b> Соціально-психологічна профілактика конфліктної взаємодії старших підлітків .....	84
<b>Парчук Т.</b> Психологічна готовність молоді до сімейного життя .....	86
<b>Семенюк В.</b> Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку .....	88
<b>Ткач У.-М.</b> Соціально-психологічні особливості особистості підлітків з девіантною поведінкою .....	90
<b>Ткачук О.</b> Психолого-педагогічна технологія як ефективний метод зниження підвищеної сугестивності у підлітковому віці .....	92
<b>Томко М.</b> Діагностика та корекція емоційних порушень у дітей старшого шкільного віку.....	94
<b>Циценя Д.</b> Методи діагностики соціального інтелекту майбутніх психологів .....	96
<b>Шевчук А.</b> Подолання підвищеної тривожності підлітків методами когнітивно-поведінкової терапії.....	98
<b>Шепель Т.</b> Залежність ступеню емоційного вигорання лікарів від особистісних змінних (на прикладі локусу контролю та професійної мотивації).....	102
<b>Зміст</b> .....	105

**Електронне видання**

**Актуальні питання психологічної науки.**  
Альманах студентського наукового товариства

**Випуск 17**

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.  
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman  
Умовн. друк арк. 5,4.